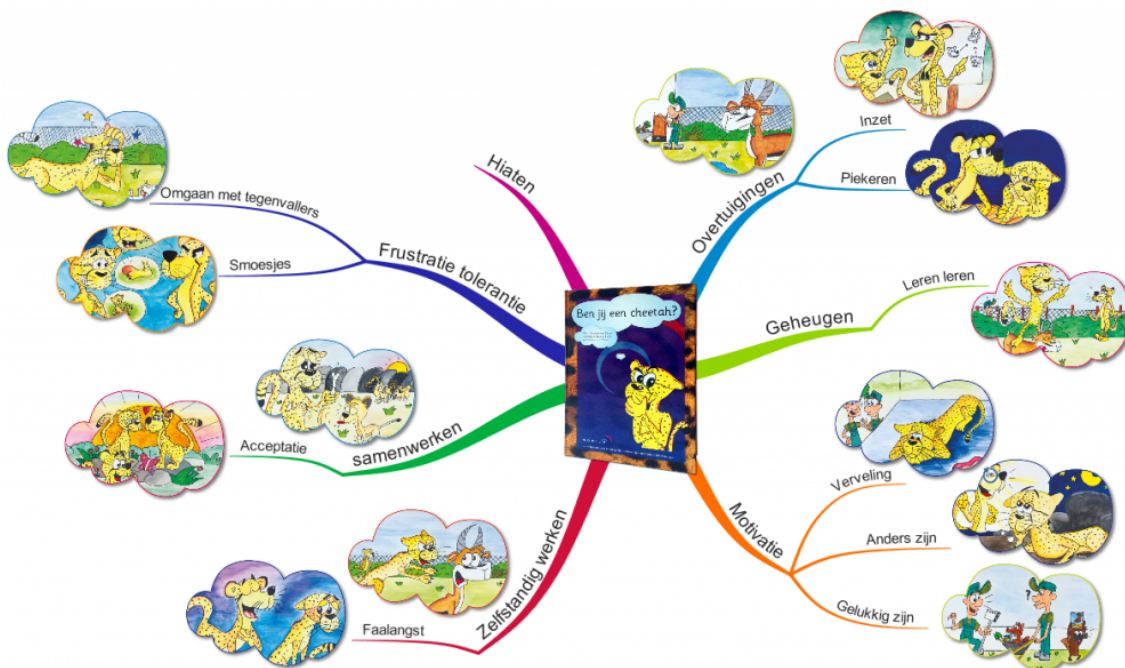

Uitleg 7 uitdagingen

Het cheetahboek biedt gelegenheid met kinderen in gesprek te gaan over de uitdagingen waar ze tegenaan lopen. Dit kinderboek is gekoppeld aan het boek [De 7 uitdagingen](#) van Tijn Koenderink. Als ouder/leerkracht/begeleider vind je in dit boek uitgebreide uitleg over de zeven meest geziene uitdagingen bij hoogbegaafdheid. Tijn geeft herkenbare voorbeelden en geeft vele praktische tips en adviezen om problemen aan te pakken. Hieronder lees je in het kort wat elke uitdaging inhoudt:

Uitleg 7 uitdagingen

+ Overtuigingen

Iedereen heeft overtuigingen die gevormd zijn door hetgeen je hebt meegemaakt. De een laat zich makkelijker leiden door een overtuiging dan de ander. Wanneer je overtuigd bent dat je ergens talentvol in bent, kan het je helpen om boven jezelf uit te stijgen en prestaties te leveren die je zonder deze overtuiging niet gehaald zou hebben. Maar als je er stellig van overtuigd bent dat je iets niet kunt, kan het je belemmeren een taak te volbrengen.

Cognitief getalenteerde kinderen ervaren vaak dat ze met weinig inspanning goede resultaten halen. Zij hebben minder dan andere kinderen ervaren dat inzet en oefenen kan bijdragen aan de ontwikkeling van talent. Het gevaar is dat zij talent gaan zien als vaststaand gegeven, als een eigenschap waar ze geen invloed op hebben (fixed mindset). Dit kan ertoe leiden dat ze bij niet frequent voorkomende lastigere taken, die veel inspanning vergen, juist denken dat het niet binnen hun vermogen ligt. Het gevolg kan zijn dat ze ingewikkelde taken proberen te ontduiken of berusten in het niet kunnen. Het is de uitdaging om de negatieve overtuiging van een hoogbegaafde leerling te keren naar een positieve.

+ Geheugen

Er zijn grofweg 2 manieren waarop kinderen iets leren. Zij kunnen hun geheugen gebruiken, (onthouden/inprenting) of op begrip de lesstof doorlopen (begrijpen). Cognitief getalenteerde kinderen gebruiken bij voorkeur de begripsroute. Dit kost hen het minst energie, ze hoeven er vaak maar naar te kijken om iets door te hebben. Andere strategieën (zoals het gebruiken van het geheugen) leren ze niet toepassen. Veel kinderen hebben het trainen van het geheugen niet nodig om de basisschool goed te doorlopen. Je merkt dat zij wel moeite hebben met automatiseren van zaken, bv de tafels. Pas in het VO levert dit problemen op, omdat de hoeveelheid te leren stof niet meer te onthouden is, als je alleen middels de begripsroute leert. Het is de uitdaging om bij getalenteerde kinderen ook geheugenstrategieën en studievaardigheden in de basisschoolperiode te ontwikkelen om vastlopen in het VO te voorkomen.

+ Motivatie

Het Latijnse woord *motivare* betekent letterlijk in beweging komen of wel zin hebben om iets te doen. Cognitief getalenteerde kinderen zijn vanuit zichzelf gemotiveerd om nieuwe dingen te leren. Helaas zien we met regelmaat dat deze motivatie halverwege de basisschool flink is afgenomen of verdwenen. Plezier in het leren is verloren gegaan door gebrek aan uitdaging, de overtuiging dat het ze geen invloed hebben op hun leren en soms ook door faalangst. Ze voelen zich dikwijls onbegrepen, anders dan anderen. Dit maakt dat kinderen gaan onderpresteren. De uitdaging is om ervoor te zorgen dat kinderen lekker in hun vel goed tot hun recht kunnen komen.

+ Frustratie tolerantie

Getalenteerde kinderen ervaren op school in het begin vaak dat de leerstof te makkelijk is: Hun frustratie daarover uiten zij middels het woord "saai". Wanneer ze een eerste blik werpen op een opdracht en het te makkelijk oogt roept het al meteen interne weerstand op.

Wanneer de school haar uiterste best doet de juiste aanpassingen te bieden in het lesstofaanbod, zie je dat hoogbegaafde kinderen de leerstof afwijzen en ook afdoen met "saai". Dit in de hoop dat de leerkracht ander werk zal gaan zoeken. Alleen kan het in deze gevallen zo zijn dat ze dan bedoelen met saai dat het frustrerend te moeilijk is! Hoogbegaafde kinderen hebben zich in hun eerste levensjaren doorgaans minder hoeven inzetten om succesvol te zijn in het leren. Daardoor hebben zij minder doorzettingsvermogen ontwikkeld. Op het moment dat deze inspanning wel nodig is en het kind tot de ontdekking komt dat het iets niet zomaar vanzelf kan, zal de gemakzucht omslaan in paniek, woede of frustratie. De frustratiegrens voor werk dat te makkelijk of te moeilijk is, is dus eerder bereikt dan bij andere kinderen.

+ Samenwerken

Cognitief getalenteerde kinderen zijn over het algemeen minder gemotiveerd tot samenwerken dan andere kinderen. Hier zijn verschillende oorzaken voor. Als eerste ervaren deze kinderen dat het resultaat vaak beter is wanneer zij alleen werken, dan wanneer zij met anderen, die minder goed zijn (die ze minder goed vinden), moeten samenwerken. Wat beoordelen we bij een samenwerkingsopdracht: Het *resultaat*/de kennis van de lesstof inhoud of het *proces* van samenwerken?

Daarnaast is de manier van denken van een hoogbegaafd kind anders. Zij denken abstracter, creatiever, sneller, ze leggen eerder verbanden... Zij vinden het daardoor vaak moeilijker hun ideeën uit te leggen aan anderen. Ze voelen zich eerder onzeker en onbegrepen. "Juf mag het ook alleen?" is een vraag die zij vaak stellen.

Het is dus belangrijk bij hoogbegaafde kinderen om het trainen van samenwerkingsvaardigheden als doel op zich te stellen

+ Zelfstandig werken

Zelfstandig werken is in toenemende mate belangrijk in de loop van je leven. Wie succesvol wil zijn moet goed kunnen plannen, organiseren, concentreren enz. Toch zien we geregeld dat juist slimme kinderen dit lastig vinden. Er zijn verschillende oorzaken waardoor kinderen moeite hebben met zelfstandig werken. Denk hierbij aan een niet passend lesstof aanbod, gebrek aan doorzettingsvermogen, lage frustratie tolerantie, remmende overtuigingen, zwakkere executieve functies, faalangst en perfectionisme. Het is dus belangrijk de oorzaken te achterhalen en missende vaardigheden te trainen.

+ Hiaten

Een hiaat in de kennis over losstaande informatie is zo bijgewerkt bij een hoogbegaafd kind. Echter bij veel lesstof is er sprake van een conceptstapel: Je hebt hetgeen je voorgaand geleerd hebt nodig om door te kunnen gaan met het volgende. Wanneer je in die voorgaande kennis een hiaat hebt opgelopen, wordt het lastig. Je merkt het in de praktijk met name aan het tempo dat ineens verminderd. Ze hebben een eigen creatieve maar ook minder efficiënte tijdrovende strategie ontwikkeld om toch tot een oplossing te komen.

Waardoor ontstaan deze hiaten? Er kunnen verschillende redenen zijn: . Hoogbegaafde kinderen slaan vaker een klas over of missen soms instructie, omdat bv. ze naar een plusklas gaan. Het komt ook voor dat ze door verveling bij instructie al zijn afgehaakt tegen de tijd dat de leerkracht klaar is met de herhaling en iets nieuws gaat uitleggen. Wanneer zij iets gemist hebben en last hebben van de vaste overtuiging dat talent betekent dat je alles vlot uit jezelf zou moeten kunnen, zullen ze minder geneigd zijn hulp te vragen (zie hiervoor ook overtuigingen) Wanneer een hiaat wel opgespoord wordt vereist het vaak een verandering in de leerstrategie van een kind.

<u>Denkwolk-titel uit dit boek:</u>	<u>'De 7 uitdagingen' hoofdstuk:</u>
Verveling, blz. 5:	Motivatie, blz. 88
Omgaan met tegenvallers, blz. 10:	Frustratietolerantie, blz. 102
Overtuigingen, blz. 12:	Overtuigingen, blz. 57
Faalangst / te zenuwachtig zijn, blz. 15:	Zelfstandig werken blz. 132, m.n. faalangst
Smoesjes, blz. 17:	Frustratietolerantie, blz. 102, m.n. vluchtgedrag Motivatie blz. 88 m.n. tweesporenbeleid
Inzet, blz. 18:	Overtuigingen blz. 57, m.n. belonen op inzet + strategie en successpiraal
Piekeren, blz. 21:	Overtuigingen blz. 57, m.n. attributiestijl
Zelfstandig werken, blz. 22:	Ons brein blz. 26, m.n. executieve functies Zelfstandig werken blz. 32
Leren leren, blz. 24:	Geheugen blz. 69
Samenwerken, blz. 33:	Samenwerken, blz. 117
Anders zijn, blz. 35:	Wat is hoogbegaafdheid blz. 12 m.n. onderpresteren
Gelukkig zijn, blz. 39:	De 7 uitdagingen blz. 53 m.n. onze kernwaarden
Acceptatie, blz. 41:	Samenwerken blz. 117